

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HERLUF SHOLM

KONTAKT

SKÄNIMARKE
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

aug. 1975

TELEFONNUMRE OG TRÆFFETIDER

REKTOR P. Kierkegaard (sygemeldt) privat: 72 07 08

SKOLENS KONTOR, kl. 9,00-12,00, 72 60 97

Konst. rektor Mogens Jensen, 9,40-10,40
privat, 72 24 71, bedst 18,00-19,00
Adm. insp. B. Normann Jørgensen, 9,40-10,40
Skr. fru Bardram

GODSKONTORET (henvendelser vedr. økonomi) 72 01 01

SOVESALS LÆRERNE, bedst 17,30-18,00

Vuen (6. klasse) Lars Bardram, adj. 72 01 98
Skolebygningen Vest, (7. klasse) Mads Nielsen, adj. 72 45 33
Egmontgården (1. real) Gert Olsen, adj. 72 03 71
Skolebygningen Øst (2. real) Tage Aamodt, overl. 72 00 20
Museet 1. (gymnasiet) Hvidtfelt Nielsen, adj. 72 32 66
Museet 2. (-) Krarup-Christensen, adj. 72 04 98
Lassegården (gymnasiet) E. A. Nielsen, adj. 72 04 96

Diplene kan ikke træffes på sovesalslærernes telefoner. Besked fra hjemmene til deres børn vil dog i presserende tilfælde kunne videregives af sovesalslærerne.

SUS Sygeplejerske fru Normann Jørgensen 72 03 45

LINNESTUEN (henvendelse vedr. vedligeholdelse af tøj) Fru Braae, 72 43 05

ØKONOMIEN Frk. Jensen, 72 04 83

SKOLENS ØVRIGE LÆRERE (deltidsansatte nævnt sidst)

Vagn Andersen, overl. (Spejdertroppen) 72 76 13
Wohlfahrt Andersen, studielektor, 72 27 48
Karen Fanø, adj. 72 61 18
Fischer Hansen, adj. 74 67 67
Hans Hansen, adj. 72 86 31
Per Jensen, adj. 74 68 38
Sloth Jensen, adj. 72 90 51
Krogh-Madsen, adj. 72 61 18
C. Levinsen, lekt. (boginsp.) 72 26 13
Kr. Olsen, lekt. 72 62 32
Jens Trandum, adj. 72 71 28
Gulle Aamodt, lærer, 72 00 20
Lise Casmose, lærer (specialundervisning) 72 38 49
B. Illum, lærer, 72 90 23
Krarup-Hansen, provst (konfirmandundervisning) 72 03 78
Vincent Larsen, kunstmaler, 72 07 04
Mogens Niss, lærer
A. Olesen, provst, 54 10 12
Marianne Olsen, stud. mag. 72 62 32
Aja Steffensen, gymnastiklærerinde
Søren Tuxen, cand. phil. (ol) 37 30 34

HERLUFSHOLM

kontakt

I billedet af dagens skoleverden er Herlufsholm en lille skole, en af de positive ting, mener vi selv - en overskuelig skole med et trygt miljø hvor alle kan holde kontakt med alle; og dog stor nok til at rumme rimelige valgmuligheder, menneskeligt og fagligt. At vi også er en gammel skole adskiller os fra lilleskolerne, og fra de fleste store. Herlufsholm har et ansigt, og væsentlige træk heri bærer præg af tradition. De fleste forældre og elever har en holdning til dette som medfører at man accepterer skolen "as it was in the beginning, is now and ever shall bee ..." Ja, for mange er dette netop en slags garanti. Og de som finder at Herlufsholm ikke er det de ventede og håbede kan drage den konsekvens at de trækker sig. I mange lilleskoler ville de to holdninger manifestere sig i forældregruppers indflydelse i forældreforening eller bestyrelse - i ekstreme tilfælde med hårdhændet forældrebestyrelse som resultat.

Folkeskolen skal iflg. loven være folkets skole - for mange voksne borgere ser den mere ud som politikernes (og for elever som lærernes?). I et kompliceret demokrati vil det personlige forhold til institutioner, skolen såvel som andre, jo desværre ofte føles noget luftigt. På private skoler er forholdet mellem ledelse og forældre tit præget af større aktivitet. En aktiv forældregruppe har i sådanne tilfælde kunnet styre en skole.

Herlufsholms forhold til forældre er noget særligt. Ingen forældre styrer skolen, ingen synes at nære ønske derom. Man vælger Herlufsholm, eller man forkaster Herlufsholm. Grunden hertil kan søges i flere forhold: dels er dipelforældre ofte bosat langt fra skolen og har ringe eller ingen kontakt med andre dipelforældre; dels er Herlufsholm nok en lille skole, men jo ingen årsunge. "As it was in the beginning, is now, and ever ..."

Men den tillid og accept Herlufsholm kan glæde sig over hos forældre er dog ikke ensbetydende med at skolen ikke lever - den er en organisme. Og ændringer blandt diplene og i den tid og det samfund vi hører til i, kan og skal ikke undgå at sætte spor på skolen.

Vi kan da på Herlufsholm opleve det paradoksale at vi ofte identificeres på et ansigt som har ændret en del træk; ja, i grelle tilfælde møder accept af vor "ærværdighed" uden forståelse af det dagligliv som skulle være denne ære værdig. Dette har sikkert noget at gøre med kommunikationen. Når det gælder kontakt om det faglige går det helt godt (synes vi), og den personlige kontakt mellem f. eks. sovesalslærer og elevhjem er heller ikke så ilde; telefon, breve, møder osv. dæk-

ker som regel behovet, specielt når det gælder det vigtigste, den enkelte elev. Men alligevel synes vi der mangler noget: rapporten som skulle lægge brikker til helhedsmosaikken. Her kommer så HERLUFSHOLM KONTAKT ind i billedet - som forsøg på at give indblik i dagliglivet, et miljø med en levende fortid, en spillevende nutid, og forhåbentlig en ligeså levende fremtid.

Med tre numre om året (aug. jan. juni) regner vi med ikke kun at kunne erstatte det traditionelle årsskrift, men også at kunne supplere det med indtryk af miljøet. En stor del af stoffet vil naturligt dreje sig om kostskolen, men vi regner med at også dagelevers forældre vil betragte det som vigtige oplysninger om også deres børns skole. Vi vil også gerne give meninger til kende og lytte til andres, og på den måde bidrage til den åbenhed som betinger samtalen mellem skole og hjem. På længere sigt skulle HERLUFSHOLM KONTAKT gerne komme til at bære præg af gensidig kontakt, med bidrag også fra forældrekredsen.

Vi håber at føje flere nuancer til billedet af Herlufsholm, og eventuelt korrigere nogle forestillinger om "forstenede træk", så De får et bedre indtryk af Herlufsholms sande ansigt.

H E R L U F S H O L M K O N T A K T

REDAKTIONEN:

Vagn Andersen
Jens Fink Jensen
Jørgen Hvidtfelt Nielsen
Mads Nielsen

Adresse: Mads Nielsen
Herlufsholm Skole
4700 Næstved
Telf. 72 45 33

Bidrag til næste nummer skal være redaktionen i hænde senest d. 10. dec. 1975.

HEJ KANONERER - BRUG JERES KRUDT LAD OS SÅ FÅ DEN SALUT!

Fugleskydningen fylder 175.

Fugleskydningen er som Herlufsholms måske allermost omfattende og spændende tradition temmelig besynderlig at stifte bekendtskab med for en ny herlovianer. Især kan det være svært for en dagelev at lære denne tradition at kende, fordi den selv efter at de første dagelever kom på Herlufsholm, udelukkende har været arrangeret af kosteleverne i 3. g. I enkelte år har man forsøgt at fravige denne regel, men først og fremmest fordi der af denne årsag var fare for at der skulle gå inflation i de såkaldte "embeder", som uddeles, er der næppe udsigt til at den oprindelige ordning ændres mere i den retning.

At fugleskydningen er et omfattende foretagende kan umiddelbart ses af det tolv sider lange afsnit om den i Ebbe Neergårds Herlovianerordbog fra 1922, og at den er spændende som tradition er man heller ikke i tvivl om når man har læst de sider. Den nuværende fugleskydning er på visse punkter forenklet i forhold til den man havde i 1922, men traditionens grundtræk er uforandrede. Da fugleskydningen altid afholdes enten første eller anden lørdag efter sommerferien er det næsten umuligt for den ny herlovianer at sætte sig ind i traditionen inden den afholdes, og en gennemgang som den følgende vil forhåbentlig løse dette problem.

Siden 1973 har fugleskydningen fundet sted i Nyhave ud for Lassengården med Lille Fugl opstillet nærmest åen. Fuglene, der er lavet af træ og anbragt på hver sin pæl, skal nedskydes med bue og pil. Hver fugl har tre embeder, nemlig overdom, dom og underdom, som skyder for diplene, når disse ikke selv er til stede eller har lyst. De tre yngste klasser skyder til Lille Fugl og de ældste til Store Fugl. De øvrige embeder vælges af 3. g, men en del af embederne vælges blandt de yngre klasser, som f.eks. de såkaldte plebse. Disse fungerer dagen igennem

3.g.s telt, herfra ledes slagets gang

En page (Chr. Balslev Jørgensen)

som stik-i-rend-drenge for 3.g, der "leder slagets gang" fra et opstillet telt ved Lassengården. Yngre dipole er også pilehenterer og beskytter sig mod faldende pile med en bør foret med aviser (vistnok eneste eksempel på børenes praktiske anvendelighed). Hver embedsmand bærer et særligt kendetegn i form af en sløjfe med et specielt vedhæng, og har tillige i kraft af sin titel en særlig funktion i løbet af dagen. Under statsministeren findes foruden dommerne: kanoner, festarrangør, festdekoratør, pæledirektør, piledirektør, portnøgledirektør samt sekretær og sandstryger. Alt efter antallet af kostelever i 3.g kan antallet af embeder forøges ved tilføjelse af flere grader eller "over- og undertitler". Udnævnelsen finder sted på meget støjende facon ved aftensbordet fredag aften og har form af larmende hyldning, henholdsvis hyssen ad hvert offer som må frem for "Regeringen" og alt folket. Stemningen har både duft- og lydeffekter i den tætpakkede spisesal - og kan således vanskeligt beskrives i ord.

Lige før det sker.

Sidste skud mod Store Fugl.

DAGENS FORLØB.

Dagen begynder med en procession fra Vylen (fra i år sandsynligvis fra Hylen) over til rektorboligen, Forrest går musikken, derefter forrige års fuglekonge bærende et silkebånd påsyet pølplader med tidligere fuglekongers navne. Den ældste af disse plader er fra 1816. Over fuglekongen bæres som baldakin kongepremien, der plejer at være en briks eller et skrivebord af træ fra Herlufsholms skove. Derefter følger embedsmændene og endelig de øvrige disciple i klasseorden med 6. klasserne - eller bælmerne som de kaldes - som bagtrop. Efter at rektor har besejret gevinsterne råbes et hurra, kanonerne brager og processionen runder Klosterbygningen. Her står Standeren ved sin bolig - og også han får hurraer og kanonsalut.

Nu begynder selve fugleskydningen. Hvergang en del af fuglen bliver nedskudt saluterer med kanonerne. Ved middagstid er der pause i hvilken den traditionelle gammelherloviaanfodboldkamp afvikles. Ved totiden genoptages skydningen med en runde specielt for gamle dipole. På dette tidspunkt er forlængst masser af forældre og gamle dipole mødt op, og plænerne vrimler i sommerklædt afslappethed, nærmest som en blanding mellem et derbypublikum og en familieskovtur. Men på eftermiddagen serveres chokolade og kager for diplene og deres yngre gæster på Grønne Plads ved Klosterbygningen og for de øvrige i selve Klostergården. Tidligere var

se gl. Kort

1973: 28/5-73

1975: 29/4.

1974: 4/8-76

Senere år indgår i: Herlufsholm Kontakt

Januar

Februar

Marts

April

Maj

Juni

Juli

August

Sept

Oktober

Nov

Dec

Blank lined writing area for notes.

Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Sept	Oktober	Nov	Dec
--------	---------	-------	-------	-----	------	------	--------	------	---------	-----	-----

Fuglekongen ved Store Fugl, Henrik Marcher, bæres til triumfvognen i sikkerhed for pøbelens anslag af Mikkel Frank og Torsten Paridon. I forgrunden Henrik Jones.

der i forbindelse med denne servering tale om en særlig "chokolademarch", hvor "gæver" med hårbånd i gøvefarverne (rødt og gult) bår dampende terriner frem for gæsterne, en tradition som måske kan tænkes genindført i år.

Ved fire-femtiden plejer fuglekroppene at falde (da tidsfristen sjældent kan overholdes, må man som regel hjælpe mesterskytterne ved at lægge fuglene ned og løsne kroppene en smule) og dette kan udløse håndgemæng blandt diplene - nu har man været pæn vært hele dagen og skal arreagere. De to nye fuglekonger anbringes så på "triumfvognen", der er en hestetrukket vogn smykket med grene og bånd, og kører en runde i denne, opvartet af pager fra 6. kl. og fulgt af samtlige diple. Om aftenen er der så bal, der adskiller sig fra de øvrige ved de traditionelle taler af fuglekonge og statsminister. Her afsynges også fugleskydningssangen og vi får en sidste kanonsalut fra Grønne Plads. Når ballet slutter kort efter midnat er det rart oven på sådan en dejlig, men også lidt anstrengende oplevelse at kunne gå i seng med visheden om at dagen i morgen er en søndag.

Denne fugleskydning er imidlertid speciel, fordi det netop i år er 175 år siden at Herlufsholms daværende overlærer Melchior indstiftede fugleskydningsceremonien, der med kun ubetydelige ændringer har bestået lige siden. Fugleskydningen har jo altid været den dag tidligere herloviaanere kom til deres gamle skole for at genopleve en næsten uændret festdag, og dette års beværkelsesværdige jubilæum vil forhåbentlig foranledige endnu flere gammelherloviaanere til at komme. Jubilæet vil om muligt blive markeret ved genindførelsen af en række ellers udgåede fugleskydningstraditioner.

Dr. Jekyll - Mr. Hyde?

Præfektsystemet.

Et af de forhold der dannes flest myter om blandt diplene - i hvert fald de yngre - er præfektsystemet. Og disse myter er ofte forældrenes første omdømt ikke eneste indtryk af dette væsentlige led i Herlufsholms pædagogiske hverdag. Hvad er da sandheden om denne institution, som bygger på dr. Jekyll-personligheder (med sporty-storebroderlig-med-flere-gode egenskaber), der pludselig kan vende en mr. Hyde-side ud, så små drenge skælver for tyrannens vilkårlige magtdemonstrationer? Hvordan kan det være at en 1.real mod slutningen af skoleåret kan hade og drille en prækt, men i august ved fugleskydningen kan hylde samme overmenneske med skulderklap?

En film som "If" var kun et af tidens kritiske indlæg imod det engelske kostskolehierarki, som vores præfektsystem er en delvis kopi af. En del af kritikken går på at dette system tildeler en gruppe, præfekterne, for stor magt og spiller den ud mod kammeraterne. Alternativet synes at være en afart af demokrati, hvor alle skal have lige indflydelse (men intet ansvar) uanset alder, evner og erfaring. Dette har ikke overbevist mange på Herlufsholm. På den anden side må det også siges at præfektsystemet er under udvikling og har været det siden det blev indført, hvilket forhåbentlig vil fremgå af det følgende.

I dette skoleår har vi 19 præfekter, hvoraf kun 7 fungerer i gymnasiet. En relativt lille sovesal med større elever har i nogle år kørt en forsøgsordning uden præfekter.

Prækter udfører et arbejde som hjælpere for sovesalslærerne. Blandt de praktiske opgaver kan nævnes at de assisterer som "ordenshåndhævere" (ro i læsetiden, hummer- og skabsorden, kontrol af hygiejne blandt de yngre). De administrerer tilsyn med diplenes køkkener, færdselsregler på tv-stuer, uddeling af fæmmadder, ro efter sengetid og, for de yngre, et vist opsyn med disses færdsel uden for sovesalen. Der kunne nævnes utallige opgaver, men samlet kan man sige at en aktiv prækt ser og påtager sig en masse - mens andre gør det nødtørftige, dvs. hvad han bliver bedt om.

Den anden side af præktens arbejde er det mere u håndgribelige: han er ved sit eksempel med til at angive den tone og skabe den omgangsform som skal præge hele miljøet. Han har fået "embede" og indflydelse, og dette medfører ansvar. Det stiller f.eks. krav om orden, præcision, ærlighed, retfærdighed osv. Ofte bliver han brugt som dommer, mægler, lektiehjælper og rådgiver af de yngre diiple. Sovesalslæreren kan gennem sine prækter mest effektivt registrere og forebygge klikedannelser, spændinger eller drillerier på sin sovesal, og tit må han direkte engagere prækterne i løsning af konflikter og beskyttelse af de svage. Med sovesalsenheder på omkring 30 er en effektiv varetagelse af både praktiske og mindre håndgribelige opgaver simpelthen næsten umulig for en enkelt lærer uden samarbejde med prækter. Lykkes samarbejdet, vil det lette læreren for en del rutinekon-

trol og sætte ham i stand til at koncentrere sin indsats om egentlige problemer blandt diplene samt om forældrekontakten.

Enhver vil kunne forstå at et så omfattende ansvar må følges af en vis myndighed og magt. En kritisk mor har sagt: De drenge vil aldrig nogen sinde mere i livet få så megen magt over andre mennesker! Det er ikke rigtigt. Man må først og fremmest huske på at aldersforskellen mellem 12-14 årige og 17-19 årige alt andet lige etablerer den ældres myndighed. Endvidere har prækten fået sit job af skolen, som prækter har fået det før ham; det støtter. Der findes intet register over straffe, men visse travere er der dog: tidlig sengning, skopudsning, byærinder, oprydning, sengeredning, og i grelle tilfælde midlertidig forvisning fra sovesalsområdet. Vigtigst er det i denne forbindelse at prækternes magt er begrænset. Ingen dipel kan aftjene "pedere" uden for sin egen sovesal (kan altså ikke "udlånes"), og enhver kan anke en konflikt til sovesalslæreren. Et led i den daglige rutine for sovesalslærere er mødet med og snakken med prækterne om dagens problemer og opgaver, og her findes lærerens bedste mulighed for at kontrollere tilløb til magtmisbrug, og for at vejlede sine medhjælpere angående den rimelige og ønskelige kurs.

Det er et æstimeret job at være præfekt. Hvilken belønning en prækt får er det vanskeligt at definere. For nogle betyder tilliden, ansvaret meget, visse kontante og en del individuelle fordele følger også med i form af større frihed over for skolens regler. En myte der bør aflives er forestillingen om at prækter (altid!) ønsker deres position for at få en let tilværelse på små slavers bekostning. Dels er prækters disciplinærmidler kontrollerede, dels er 20-30 fjendtlige skolekammerater altid parate til at opdrage en for nidkær præfekt. Endelig er der jo faktisk visse ulemper ved at påtage sig præfekthvervet, idet man må bruge en del tid på det og ofte må bo på en sovesalsenhed hos yngre klasser og skilles fra sine jævnaldrende.

Hvordan udvælges da præfekterne? Det sker efter en temmelig fleksibel praksis uden mange regler, men efter visse principper som kan udledes af ovenstående. Den eneste regel er at den endelige placering af præfekter skal godkendes af Rektor ved sovesalslærermøde lige før sommerferien. Rektor har altså det afgørende ord. Som regel vælges prækter bændt 3.gerne, men 2.gere kan også komme i betragtning, hvis de skønnes at have tilstrækkelig modenhed og dømmekraft. Også fagligt skulle en prækt gerne have et vist overskud. Ofte søger en eller flere aspiranter hos en sovesalslærer, som de kender og regner med at kunne samarbejde med. Dels er det vigtigt at en sovesals prækter kan samarbejde indbyrdes, dels må der være gensidig tillid mellem prækter og sovesalslærer. Forholdet mellem sovesalens dipole, prækterne og læreren er en trekant, der rummer spændingsmuligheder, og en samlivskombination der stiller store krav om tolerance og dømmekraft, ikke mindst hos prækterne. -Endelig vil en sovesalslærer lægge vægt på at få et team med en vis variation af talenter. En del af drengene vil føle sig mest tiltrukket af den raske, uadventede type, mens andre vil slutte sig til en som vil snakke, lytte (ikke mindst), spille et bånd og hygge sig.

Skal man til slut forsøge at summere op hvad det væsentligste ved præfektsystemet i dets nuværende form er, må det blive følgende: dets værdi er størst for de yngste sovesale. Men da et af Herlufsholms pædagogiske problemer er at danne et miljø med muligheder for både barnlige tolvårige og voksne nitten-tyveårige, er præfekterne et bindemiddel som medvirker til at små og store kommer hinanden ved på en naturlig måde. Det endelige ansvar for at systemet virker uden vildskud hviler hos sovesalslæreren, som vælger, vejleder og instruerer præfekterne (og i sjældne tilfælde skifter en prækt ud). Endelig må det understreges at præfektarbejdet ikke kun er af værdi for diplene, sovesalslæreren og miljøet som helhed. Det er et enestående tilbud til de store drenge om et arbejde inden for skolens rammer som ingen dagskole kan tilbyde magen til. Et arbejde som da også erfaringsmæssigt føles meget meningsfyldt og hvis ansvar og udfordringer giver præfekterne en lang række menneskelige erfaringer.

Den modnings- og erkendelsesproces som foregår med den voksne som vejleder og i samarbejde om fælles udfordringer danner en ikke ringe afslutning på præfektens kostskoleliv.

I TILFÆLDE AF SYGDOM

I sidste skoleår var 119 drenge indlagt i tilsammen 520 dage på Sus. Heraf måtte kun 8 indlægges på offentligt sygehus. En del "revne skind" tog skadestuen sig af, og en del drenge henvistes til specialistbehandling.

Men selv om herlovianere således må forekomme at være et robust folkefærd, er det en betryggelse at vide at læge Kaj Bath i sin konsultation (mandag og torsdag kl. 14,00) og ved tilkald er parat til at yde professionel hjælp. I 1974-75 blev konsultationen på skolen besøgt af 490 patienter.

Den daglige (og natlige) drift af Sus ligger i hænderne på Damen, fru Normann Jørgensen, som med sin lange erfaring som sygeplejerske - og moder til fire - tager sig kærligt og kyndigt af alt fra fodvorter til længere pleje af indlagte. Diplene kan altid søge Damens hjælp, og de kan træffe hende på Sus efter alle måltider - samt i konsultationstiden naturligvis. På alle tidspunkter vil der i øvrigt på Sus være en voksen til stede, ligesom Sus's telefon er tilgængelig døgnet rundt for opkald til Falck og lignende.

En dipel kan af indlysende grunde ikke ligge eller gå syg på sovesalen, og det er således også et hjemms almindelige plejefunktion, Damen tager sig af.

I tilfælde hvor en dipel bliver syg hjemme eller hvor hjemmet har en stærk formodning om at sygdom er under optræk, vil det af hensyn til eventuel smittefare og transport være ønskeligt om hjemmet selv tager sig af plejen så vidt dette er muligt.

Emnet Sygdom - Sundhed - Sus vil i øvrigt blive taget op i et senere nummer.

FRA A TIL Å

Informationsmuligheder på Herlufsholm.

Disciplene på Herlufsholm synes at være endog usædvanlig godt stillet med hensyn til mulighederne for at skaffe sig informationer via forskellige medier. Der findes T.V. på alle sovesale (idet dog Museumsbygningens to sovesale indtil videre af lokalemæssige grunde deles om et), og skolen abonnerer på et stort antal aviser og tidsskrifter. (At tilbyde mulighed for at høre radio er vel i dag overflødigt, så velforsynede diplene er på dettte felt).

Af aviser findes de mest udbredte: Berlingske Tidende, Politiken, Aktuelt og Morgenavisen Jyllands-Posten, den lokale Næstved Tidende samt de mindre men kvalitativt måske nok så væsentlige Kristeligt Dagblad og Information. Også mere geografisk specielle ønsker kan imødekommes, fra Flensborg Avis i syd over Skive Folkeblad til Dimmalætling (færøsk) i nord. Disse aviser - samt de mest læste tidsskrifter - findes (i læsende stund måske fandtes?) alle tilgængelige på læsestuen (luen) i Skolebygningen. Derudover abonnerer hver sovesal (dvs skolen) på sin egen avis (Berlingske Tidende eller Politiken), der hele dagen ligger (burde ligge) tilgængelig.

Af tidsskrifter findes hele 57 (i hvert fald), og de, der ikke står på luen, kan lånes ved henvendelse på biblioteket. Alfabetisk spænder registeret fra Astronomisk Tidsskrift til Årbog for Historisk Forening for Sorø Amt og emnemæssigt dækkes bl.a. børnelitteratur (Bixen), foto (Foto og Smalfilm), sport (Athletik), ornitologi (Feltornitologen og Dansk ornitologisk forenings tidsskrift), fysik (Fysisk Tidsskrift, Elementa, Fra fysikkens Verden og Praxis der Naturwissenschaften - det sidste ganske vist om kemi), kunst (Louisiana Revy), historie, litteratur og pædagogik (hver med en række tidsskrifter). Tidsmæssigt gives der tilbud spændende fra Skalk (fortiden) til Fremtiden, og sprogligt dækkes foruden norden også en række andre lande: Der Spiegel, Observer, Time, Le nouvel observateur, Le français dans le monde etc. etc.

Der skulle faktisk være noget for enhver - spørg efter det, De ikke ser!

MÅ EN BÆL PUSE I SVULEN?

om det levende herlovianersprog

Kære far og mor!

Forleden fik jeg en peder af en af prækterne, fordi jeg larmede i mausen.....

Man forestiller sig let forældrenes forbauselse. "Peder", "prækt", "mause"????
Er forældrene både energiske og heldige, lykkes det dem måske at få fat i et ek-

semplar af Ebbe Neergård: "Herlovianerordbog" 1922, men dette vil nu ikke hjælpe meget. Ingen af de tre udtryk findes heri, og de ord, Ebbe Neergård anfører, er stort set gået ud af det levende herlovianersprog. Noget hjælp kan man dog hente i bogen, nemlig en "nøgle" til dechifrering af ordene: "Ord, der begynder med konsonant, er sammentrukket på flg. måde: lydene foran den første vokal i ordet sættes sammen med den sidste vokal og lydene derefter". (I en note anføres, at hvis den sidste vokal er tryksvag, bruges den næstsidste). Herudfra kan man se gennemskues som sammentrækning af middagspausen og prækt som en uregelmæssig sammentrækning af præfekt (burde staves prekt). Pedere, der er det regelmæssigste, vil nok være det vanskeligste; det er navnet på præfekternes småstraffe og betyder popularitetsspreder!!

Metoden er ganske simpel, og dette er måske en af grundene til, at herlovianersproget er så levende, stadig fornyer sig.

I det følgende vil en række af de gangbare udtryk blive nævnt og forklaret. Af overskuelighedsgrunde er de samlet under fem emner: personer, sovesal, spisning, skolegang og lokaliteter.

Blandt personerne dominerer diplene (disciplene), der nu er blandet med daplene (dagdisciplene, dvs ikke-kostelever), og som siges at befinde sig i et traditionelt modsætningsforhold til skolerne (skindbukserne, dvs den lokale ungdom). Nogle af diplene (III evt. II G'ere) er prækter, mens 6. kl. må nøjes med at være bæle (barnesjæle) eller bælmere (i ordet indgår vistnok børnehaven og -mellem som grundbestanddele?). Hørene (lærerne) har ofte specielle øgenavne (som vi ikke skal komme ind på her, nært efter lektor Ferdinand) synes traditionelt for naturhistorielæreren, men bruges vist ikke mere, mens ønen, som Ebbe Neergård nævner, stadig bruges om oldfruen (oldhønen). Skal det være fint betegnes rektor og rektorfruen med de græske navne Heis og Mia. Damerne, der på sovesalene gør et stort arbejde med at rydde op efter diplene, betegnes fra gammel tid ugalant gæver (gangtæver). Den mandlige pendant bøve (bonderøv) findes ikke længere.

På sovesalene bor diplene på hurre (værelser), og det er oftest her, de modtager deres pedere. Efter skoletid kan de efter indtagningen af deres femmader (der som navnet siger oprindeligt spistes kl. 5, men som nu fortæres lige efter skoletid; skikken er i følge Ebbe Neergård indført 1791 - om det var for at undgå afsmitning fra den franske revolution vides ikke) tage til Næstved eller Skrynet (Skovbrynet, det nærmeste "indkøbscenter") og gøre indkøb. Dette sker især via blendere (blå sedler, dvs rekvisitioner), idet de fornuftige dipole har indsat evt. rede penge på spassen (sparekassen, administreret af sovesallæreren). Har de tid, kan de nå en tur i svulene (swimming-poolen ved Herlufsholmhallen) inden de skal være hjemme til lal (læsesal, egl. en lokalitet, men betegner nu også den tid, der skal læses), men de kan måske på 2. lal få tyrelo (tyre = læse morskabslæsning). Tiden fra 2. lals slutning til sengetid kan passende udfyldes med et gasgilde (gas er navnet på de spiselige genstande, diplene modtager hjemmefra).

De gængse herlovianerudtryk vedrørende spisningen er de mest særprægede. Af en eller anden grund taler især maden til diplenes fantasi. Ved morgenbordet råbes der på soli (smørelie, dvs smør) og søj (syltetøj), mens man ved middagsbordet kan møde menuen slær (sålelæder, i følge Ebbe Neergård oprindelig den

oksesteg, der serveredes om mandagen) og til dessert n ø s t e r (nonnebryster, dvs gul budding) eller n a l l e r (negerballer, dvs chokoladebudding). Desserternes serveringsformer samt de forestillinger, der ligger bag navnene, kan sikkert gennemskues! Om torsdagen, hvor der ofte serveres fisk, kan man opleve, at l i g v o g n e n (den tallerken, der samler ben sammen) går rundt. Blandt det traditionelle pålæg ved aftenbordet er s p ø l s e (spegepølse) og s b r æ k (uregelmæssig sammentrækning af sømandsbræk, dvs leverpostej).

I livet på Herlufsholm indtager skolegangen naturligvis en vis plads, især når v y e r n e (vidnesbyrdene) står for døren. Så kan det være nødvendigt at f a s e (fedtehase, dvs fedte), hvis man f.eks. er bagud med b l a v e r n e (blækopgaverne, dvs regne- matematikopgaver; ordet er i øvrigt ikke specielt herloviansk). Til dagligt reguleres såvel skolegang som fritid af r y l e r o e n (ryle = ringe i vestibulen), og er man heldig forsødes skolegangen af en f r i m e (fritime), mens man, hvis uheldet er ude, kan pådrage sig en l u r (der ikke, som navnet antyder, gør en udhvilet; ordet er en sammentrækning af læsetur eller Ladbytur, en tidligere blandt hørere populær straf, der bestod i en fodtur til Ladby, hvor der i den lokale brugs kunne etableres kontrol, og hjem - en distance på ca. 6 km; i dag bruges ordet synonymt med eftersidning. Tidligere fandtes efter skoletid en s p i m e (sprottime, men mens ordet vist endnu lever, er sprotstimen forsvundet).

Den største mængde ord vedrører bygninger og lokaliteter. Færdes man på skolens areal passerer man D e k (discipelbibliotek), S u s (sygehuset), S t a r k (Store Park, dammen mellem rektorboligen og skolebygningen), P ø e n (Paradisøen i Nyhave), K a r k (Kiers Park, dammen ved s p l a d s e n (sportspladsen)), M y g n i n g e n (Museumsbygningen, man kan i denne forbindelse undre sig over, at Skolebygningen ikke hedder Skygningen?), G a l e n (Gymnastiksalen) og V u e n (Vuggestuen, 6. kl.s bygning).

Tales der om V y l e n (Vestibulen), er det den i Skolebygningen, selv om en vyle også findes i Mygningen og Helenhallen, hvor den logisk nok hedder H y l e n (det skulle de på nuværende tidspunkt kunne gennemskue). I skolebygningen findes også L u e n (Læsestuen, hvor aviser og tidsskrifter findes), mens F u e n (Fællesstuen, vistnok et næstens forsvundet udtryk for III Gs sammenkomster) snarere betegnede institutionen end en bestemt lokalitet. Endvidere er S n o l e n (Snitteskolen, dvs sløjdlokalet) for tiden placeret i Skolebygningen. I Mygningen findes L a l (lokaliteten læsesal), B u m (biologisk laboratorium, N e r t i k u m, K e m i k u m og F y s i k u m (de pågældende fags faglokaler) og M a m m e r e t, 8mørkekammeret). På enhver sovesal findes en v a l (vaskesal) og et p u s (pissehus, ordet er et af de få, der findes som verbum: at puse; synonymt hermed er et vuse, af v u s (vandhus, gammelt ord for nødtørftanstalt iflg. Ebbe Neergaard)). Bliver man trængende uden for sin sovesal findes n e e n (natcafeen, bebyggende i Skolebygningen på skolegangen).

Dermed skulle vi være ved vejs ende, idet vi dog ikke prætenderer at have medtaget alle levende herlovianerudtryk. Interesserede er velkomne til at supplere listen, ligesom det nye byggeri sikkert vil sætte sig spor i sproget. Metoden er som sagt simpel, og blot man husker fremgangsmåden, kan alle danne "herlovianerord" - om de vil leve er en anden sag.

HVAD SKAL JEG LAVE? ,

- om fritiden på Herlufsholm.

Det er et kendt svar fra en kostelev på spørgsmålet om hvad han foretager sig i sin fritid - og især i de week-ends hvor der ikke er hjemrejse - at "der er ikke rigtig noget at tage sig til". Det er klart at et sådant svar må forbause den spørgende, for man hører jo ellers netop, at kostskoletilværelsen skulle give de bedste betingelser for varieret adspredelse og forskellige former for udfoldelse i fritiden. Derfor vil den følgende hastige gennemgang af herlovianerens fritidsmuligheder forhåbentlig bekræfte at der faktisk er en hel del at atge sig til. Den mest nærliggende fritidsudfoldelse er vel sporten, inden for hvilken der bestemt også er mange muligheder på Herlufsholm. Det er især atletikken der er tradition for at dyrke på kostskolen, og i sæsonen kort efter sommerferien er der næsten hver dag en lærer på Spladsen for at assistere med instruktion, måltagning etc. På Spladsen er der foruden fodboldbanerne tre tennisbaner, der står til både kost- og dagelevernes rådighed. Om vinteren er der i Galen og i Helenhallen mulighed for træning og undervisning i de fleste tænkelige former for boldspil: badminton, håndbold, bordtennis, volleyball og basketball, ligesom der er mulighed for at dyrke redskabsgymnastik og fægtning. Kun få hundrede meter fra skolens område ligger Herlufsholm Svømmehal, som er ivrigt besøgt af herlovianere. Skulle en ønsket sportsgren være umulig at dyrke på selve Herlufsholm vil den nemt kunne dyrkes lige udenfor som f.eks. sejlsport og ridning. Selv golfbanen i Menstrup kan nås med få minutters buskørsel.

Skulle det endda være så galt, at den indendørs sport ikke lokker om vinteren, synes der at være nok at tage sig dertil derudover. Spejdertroppen, som er i stadig vækst, har aktiviteter hele året rundt, og den dipildrevne filmklub, som har eksisteret gennem mange år efterhånden, viser mindst en film i hver "blive-week-end" i vinterhalvåret. Denne filmklub er oven i købet sidste skoleår blevet suppleret med endnu en. Endelig er der mulighed for undervisning i klaverspil på skolen i et vist omfang. Under alle omstændigheder er øvelsesmulighederne til stede, og ellers finder undervisning i alle instrumenter sted i Næstved. Det nu et år gamle gymnasiekor vil fortsætte sit arbejde under ledelse af skolens nye musiklærer, Søren Tuxen.

Dette lynrids af herlovianerens fritidsmuligheder medtager sikkert ikke engang samtlige muligheder, men mon ikke det er nok til at fjerne enhver tvivl: der er med andre ord nok at tage sig til, hvis man vil tage sig noget til.

Vi vil idette og kommende numre forsøge nærmere at belyse forskellige fritidstilbud på skolen.

UDDRAG AF HERLUFSHOLM TROPS DAGBOG:

"Lørdag den 31. maj: Modtog kl. 10 den lovede gave fra forstander Jermiin - en ung råbuk, skudt fredag morgen i skovene ved Seinhuus. Nydeligt bladskud. Skovmand Klaus Hinsch anvendte sin viden og erfaring ved opbrækning og flåning. Varmt vejr. For en sikkerheds skyld kom kødet i køleskab. "Mon der nu er nok? Vi bliver 60 i alt med gæsterne."

Kl. 13. Alle skovmænd, patruljeledere og -assistenter møder på engen mellem åen og Humlebjerget, sydøstlige hjørne. Opgave: Et passende bålsted til hver patrulje med kantbeskyttere, kogestativ, brændeskjul og røgeligt tørt brænde. Husk græstørv! Et stort bålsted til stegning. Dyret skal steges over trækul, så der sættes murstenskanter op med jernriste over. Desuden bygges solidt stativ med sindrig hejseanordning til hævnning og sænkning af dyret. Der etableres bord til udskæring og servering. Kl. 16 er alt klart. Et sidste check. Intet glemt. Vi har fod på sagen.....

Søndag den 1. juni: Kl. 10. Frisk blæst, sol, letskyet, men mørke skymasser i vest varsler ilde. Vi krydser fingre uafbrudt. Kanoerne køres ud, fortøjningerne ordnes, pagajer og kogekar til dåben parat, provianten på plads, alt i orden. Kl. 13: Selvfølgelig har kvierne på engen været der. Alt er væltet og trampet ned. Hektiske øjeblikke. Der arbejdes febrilsk. Endelig, er alt i orden igen, kullene tændes, bukken hænges op, snart bruner kødet. Der fungerer. Når vi det? Ja, vi når det. Men der må holdes vagt. Hvor det dufter, det kød.....

Kl. 14: Patruljerne ankommer. Alle reglementeret påklædt og udstyret. Hver patrulje har gryde og ti liter vand med. Der tændes op, snart summer tevandet. Trops- og patruljestandere smælder i vinden. Uglerne er udpeget som værtspatrulje for gæsterne. Alt gøres klart, de sidste ordrer. Vi venter.....

Kl. 15: Så er de der, gæsterne. Gudmødrene frk. Jensen og frk. Hjortnæs, forstander Jermiin, inspektør Lundgren Bäck, kanoernes fædre hr. Nis og hr. Illum. Nu sker det. Resultatet af et års arbejde. Ide, forespørgsel, ansøgning, tanker, planlægning, ændringer, nye planer - arbejde.....

Troppen træder an i patruljeorden ved åbredden. Første kanohold parat. Frk. Jensen træder frem. Papiret rives af stævnen. Der står det. "Jeg døber dig "Svanen". Gid du må blive til glæde og gavn for Herlufsholm Trop!" Tre kraftige hurraer, så kvierne slår bagud med stive haler. Kogekaret gyder sit grumsede åvand over stævnen. "Svanen" glider ud. De første åretag. Den flyder, den kan. Og så - "Jeg døber dig "Skovtolden"....." Den kan også.

Og så er der kød til alle. Dampende varmt. Forhåbentligt velstegt. Ryggen først, det bedste til gæsterne. Lækre nybagte brød fra køkkenet, det altid perfekte. Salt og peber. Æblemost. "Ugler, kom så i omdrejning! Tempo!" Og der spises, med mund, med fingre - og med øjne. Alle vil have mere. Er der nok? Ja, masser. Slagsmål om de lækre gnaveben. Og der er te. Husk nu sukker! Gæsterne først. Lækre ka-

ger, selvfølgelig fra køkkenet, og masser af frugt. "Er der mere kød? Hvad med en ekstra æblemost? Hvor er kagerne? Kan der blive et ben til? Øv, han tog min appelsin! Så tag en anden. Der nok til alle." Nogle sløve spejdere sidder hjemme på skolen. De gad ikke. Andre har gnisten i øje og sind. De er her. Men hvad - Top Ti og Anders And rummer vel også værdier på en søndag i juni. "Har alle fået? Er alle forsynede? Er vi klar?" Det havde alle. Der var alle - men så kom det. Et forrygende piskende hagl- og regnvejr. Sortbrændte, skorpede spejdersnadder slukes, nytændte cigaretter syder, dampende te misten pusten, skarpe prædsefolder forvandles til mudderål, højt, tørt sommerhår bliver til sørgmodig nedhængende blæretang - men humøret! Åh nej, ikke for en sommerbyge. Og det går, som det skal. Sol, sol, skin igen! - Og det gør den, og det bliver alligevel til patruljeorden ved åen med kødtrevler i tænderne og klam uniform ned ad ryggen, men med højtid i øjne og holdning, thi det er ikke hver dag dette sker.

Tropsleder Claus Wessel-Tolvig uddeler duelighedstegn og andre beviser på god spejderaktivitet og nedlægger så hvervet som troppens dygtige, inspirerende og aktive leder. Thi sådan må en student fra Herlufsholm desværre gøre, når skoletiden her er forbi. Troppens smukke, hæderkronede stander samt det byrde- og ansvarsfulde job som tropsleder overdrages til Michael Olesen, 2.g. Og så uddeles troppens nyinstiftede hæderstegn - en smuk sølvplade med en messingblank uniforms-knap pånittet. Hæderstegnet kan kun uddeles til spejdere, og kun til spejdere, som har ydet Herlufsholm Trop en værdifuld indsats. Først af alle modtager Claus Wessel-Tolvig og Per Bjørkquist tegnet, idet disse to gode spejdere gennem de sidste år i meget høj grad har været medvirkende til troppens nuværende høje og tilfredsstillende standard. Dernæst modtager inspektør Lundgren Beck hæders-tegnet. Som initiativtager til Herlufsholm Trop og mangeårig spejder er han selvskreven. Troppens tidligere leder og vicespejderchef i Det danske Spejderkorps, lektor Mogens Jensen, modtager ligeledes tegnet, men in absentia, da han desværre ikke kunne være til stede. De spejdere, som gennem et års frivilligt arbejde har bygget de nu søsatte kanoer og endnu een, som er på beddingen, modtager også denne særlige udmærkelse. Og så er det bare "tak for i år", og "Trød af", og det er oprydning og sløjfning af bålsteder og hjemtur og bad og aftensbord - og en god dag rigere og "På gensyn i et godt nyt spejderår!".....

Frk. Jensen døber "Svanen"

OM HERLUFSHOLM TROP:

Herlufsholm Trop, som er tilsluttet Svend Gjønges Division, tæller omkring en trediedel af diplene som aktive medlemmer. Dette fortæller ganske klart, at der i fritiden er et behov for aktiviteter på et andet plan end det rent skolemæssige, og at spejderlivet på en eller anden måde kompenserer dette behov, hvad enten det så drejer sig om at komme lidt væk fra den daglige trummerum, ud i naturen til andre indtryk og "stærkere" liv, at være sammen på en anden måde eller evt. udnytte andre evner og færdigheder end de rent boglige gennem løsning af mere praktisk betonedede opgaver og således "komme over" evt. nederlag fra skoletimerne.

Tropen tæller medlemmer fra alle klassetrin, og det normale er, at de egentlige patruljer omfatter drenge fra realskolen, mens spejdere fra gymnasieafdelingen dels fungerer i staben, dels formerer skovmandsgruppen, som gennem ideer og planlægning søger at aktivere og inspirere patruljerne på de fælles tropsture og i det særdeles vigtige daglige patruljearbejde.

På grund af de mange weekends og ferier, hvor drengene ikke er sammen på skolen, kan tropen ikke helt fungere som andre troppe specielt med hensyn til antallet af ture, lejrophold etc., men inden for de givne rammer foregår der alligevel et godt og virksomt spejderarbejde, som forhåbentlig udfylder sin del af skolens opdragelsesmæssige og udviklende opgave. Da tropen desværre ikke på grund af pladsmæssige og økonomiske forhold har ubegrænsede udvidelsesmuligheder, kan det blive nødvendigt, at dipler fra 6. kl. må vente med at blive spejdere til de kommer i 7. kl. Tilmelding til tropen kan kun ske med forældrenes skriftlige tilladelse. Kontingentet udgør for tiden 100 kr. årligt, hvoraf en del betales til korpset og divisionen, og en tilmelding er normalt bindende for et skoleår. Der stilles ved tilmelding krav om, at spejderen straks anskaffer reglementeret uniform. Dette udstyr kan bestilles på skolens kontor. Ved anskaffelse af ekstra udstyr som rygsæk, sovepose, dyre dolke o.s.v. beder vi om forældrenes skriftlige tilladelse til indkøbet. Ligeledes anmoder vi indtrængende forældrene om at sørge for, at drengene udstyres med ordentligt og praktisk fodtøj samt effektivt regntøj. Vi har sørgelige erfaringer fra våde og kolde efterårsture, og sagen har jo også en helbredsmæssig side.

Vi er i gang med at bygge troppens udstyrmæssige standard op til et rimeligt og forsvarligt niveau, men de økonomiske rammer er snævre, og enhver hjælp i forbindelse med denne opgave vil være særdeles velkommen.

kommentar

I EN BRYDNINGSTID.

Konstitueret rektor, Mogens Jensen, kommenterer på opfordring blandt andet den nye folkeskolelov i relation til Herlufsholm.

Skolemæssigt lever vi i en brydningstid. I den just afsluttede folketingsssamling vedtog man en ny folkeskolelov, og i gymnasiekredse diskuteres kraftigt muligheden af at indføre grene med mere direkte erhvervs-sigte end de nuværende. Selv om realiseringen af disse ting ligger et stykke ude i fremtiden, er det klogt allerede nu at overveje, hvad det vil komme til at betyde i almindelighed og for Herlufsholm i særdeleshed.

I den ny folkeskolelov (der træder i kraft pr. 1/8 76) afskaffes realafdelingen helt. I stedet skal der efter 7. kl. tilbydes undervisning på forskellige niveauer, og den afsluttende prøve (eller eksamen) bliver frivillig. Blandt mange andre ting bør her måske især nævnes, at tysk afskaffes som obligatorisk fag. Når det særlig fremhæves, er det, fordi det er en af de ting, der på en gymnasieskole (hvor man har nysproglig gren) gir anledning til alvorlige overvejelser og planlægning. Små ændringer i folkeskolens krav konsekvenser for hele uddannelsesforløbet. Derfor kan det heller ikke nytte, at man møder de nye tilstande uforberedt. Herlufsholm er en lille skole. Det er begrænset, hvad den kan tilbyde af niveauer og grene. Vi har derfor hidtil og vil også i fremtiden koncentrere os om hovedgrenene. Andet er elevtallet for lille til. Skulle der vise sig muligheder for udvidelse, vil det naturligvis omgående ske, men i den allernærmeste fremtid må vi nok konstatere, at vi i folkeskoleafdelingen efter 7. kl. hovedsagelig vil byde på undervisning på højeste niveau og i gymnasiet vil tilbyde de to grene: nysproglig og matematisk-fysisk (for tiden desuden forsøgsgrenen matematisk-kemisk).

VOR STORE KONKURENCE!

HERLUFSHOLM KONTAGT APELERER TIL DEN INTELIGENDTE LÆSER: GÅ PÅ JAKT EFTER TYRKFÆJL - OG VIND EN SPÆNENNE PRÆMJE.

DEN DER FINNER ALDE DE UDSPEKULLERERE TRYKFÆJL, SOM REDARKSJONEN SÆL HAR SPRET I BLADET SOM EN UDFODRING, VIL DELTÆ I LÅDTRÆNGNINGEN OM ÅRETS SUBERÆRESPRÆMJE: FAST STILLING I SENE NADDETIMER SOM ULØNDET KOREKTURLÆSER FOR DEN STRÆSSEDE REDARKSJON.

GOD HJAKTH

ANDERS AND I HØJSÆDET?

Læsevaner - et pædagogisk projekt.

I efteråret 1974 besluttede klasserne 2sb og 2mx at gennemføre en undersøgelse af Hørlufsholms gymnasiasters og deres forældres læsevaner. Dette skete i samråd med faglærerne Hans Hansen (historie) og Jens Krogh-Madsen (dansk). Med udgangspunkt i en artikel af Torben Frische i Meddelelser fra dansklærerforeningen udarbejdedes et spørgeskema som uddeltes i alle gymnasieklasser. Spørgsmålene drejede sig om romanlæsning, ugebladslæsning, tegneserielæsning, ligesom der var spørgsmål om hvor bøgerne kom fra (bibliotek, køb eller lån). Der var endvidere spørgsmål om hvilken forfatter den adspurgte ville karakterisere som sin yndlingsforfatter, hvor lang tid der brugtes på at se TV etc.etc.

Til brug specielt for undervisningen i samfundslære rummede skemaerne spørgsmål om uddannelse både for så vidt angik elevernes forældre som disses forældre (fædre), hvorved begrebet social mobilitet anskueliggjordes.

De to klasser - der har dansk og historie sammen - inddeltes i grupper, da fristen for tilbagelevering af skemaerne var udløbet. Vi var lidt skuffede over resultatet, idet der kun indkom ca. 40% af i alt ca. 250 skemasæt. Når vi alligevel gik i gang med at analysere svarene skyldtes det ikke mindst at de udfyldte skemaer heldigt udviste nogenlunde korrespondance med skolens faktiske fordeling af piger/drenge, matematikere/sproglige, dagelever/kostelever. Hovedårsagen var dog for mig at se at det ville være pædagogisk uheldigt ikke at udnytte en undervisningssituation hvor eleverne var virkelig motiverede.

Hver gruppe fik udleveret 20-30 skemasæt og i løbet af ca. 5 lektioner var de færdige med de forskellige analyser og jeg modtog resultaterne som jeg så arbejdede sammen i en endelig rapport, der kunne offentliggøres i februar 1975.

Den endelige rapport fylder 6 sider A4 og vil i givet fald nok kunne mangfoldiggøres og udleveres for et mindre beløb. Som eksempler på resultatet kan nævnes at Torben Nielsens Nitten røde roser kom ind på en suveræn førsteplads i forbindelse med spørgsmålet om hvilken der var den sidst læste roman, og at Karen Blixen også var fint placeret. Anders And og Co. er tilsyneladende elevernes foretrukne tegneserie med Asterix på andenpladsen. At Ugens Rapport er på førstepladsen for så vidt angår elevernes ugebladslæsning må vurderes efter personlig holdning.

Som eksperiment i danskundervisningen i de nævnte klasser må det her beskrevne forløb betegnes som en succes, formentlig ikke mindst fordi eleverne her følte at der kom noget helt reelt ud af arbejdet og derfor var meget interesserede hele vejen igennem.

... om Folk og Fæ

FARVEL

Med udgangen af skoleåret 1974-75 har vi måttet tage afsked med tre kolleger.

Lektor Jan Degenkolv, selv student fra Herlufsholm, har efter 27 års virke som skolens dygtige og værdsatte lærer i biologi og geografi taget sin afsked og vil herefter nyde sit otium i København. Ved dimissionsfesten d. 18. juni tolkede konstitueret rektor Mogens Jensen skolens tak og overrakte lektor Degenkolv kollegernes afskedsgave, et smukt tinfad.

Timelærer Finn Kirstein har i det forløbne år dygtigt og inspirerende formået at få sat gang i det musikliv, som skolen i høj grad har brug og muligheder for. I midlertid ønsker Kirstein at fuldføre sine musikstudier, hvorfor han foreløbigt har valgt at give afkald på sine timer her.

Adj. Jette Orloff forlader også Herlufsholm efter to års virksomhed, idet hun er blevet ansat ved Ballerup Gymnasium.

Vi bringer de tre bortdragende kolleger en varm tak for godt samarbejde, ønsker dem alle god vind fremover - og siger

VELKOMMEN

til overlærer fru Gudrun Aamodt. Fru Aamodt er lærer fra Vordingborg Seminarium, og efter at have virket ved Hindholm Kostskole, i Grønland og ved Lille Næstved Skole har hun nu fået ansættelse her.

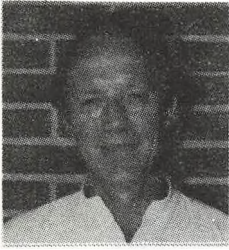
Adj. Svend Krarup-Christensen. Krarup-Christensen er blevet ansat som arvtager til timerne i geografi og biologi i gymnasiet og skal endvidere fungere som sovesalslærer på Mygningen 2. sal.

Timelærer, cand. phil. Søren Tuxen. Tuxen er selv student fra Herlufsholm og overtager og viderefører undervisningen i sang og musik samt arbejdet med det nyligt startede skolekor.

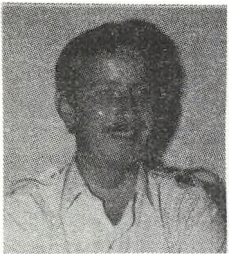
Vi byder de tre nye kolleger velkommen til arbejdet og samarbejdet.

ANGÅENDE SOVESALENE

Efter flere års funktion som sovesalslærer på Lassengården har adj. Per Jensen valgt at afgive dette arbejde, idet han dog stadig fortsætter som lærer ved skolen. Adj. Anker Nielsen har derfor overtaget Lassengården, og hans gamle sovesal Mygningen 2. sal overtages af adj. Krarup-Christensen.

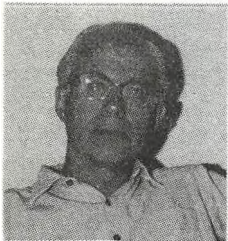
I forbindelse med sin sygdom har rektor Kierkegaard fået bevilget sygeorlov til den 1. januar 1976. Lektor Mogens Jensen er i dette tidsrum konstitueret som rektor for Herlufsholm Skole.

Gymn.ovl. Vagn Andersen,
klsl.: 3.r,
mat.: 1.,2.,3.r,
hist.: 1.r,
bio.: 2.ra,
musik: Ig.

Adj. Lars Bardram,
klsl.: 6.kl.,
tysk: IIIsb,IIIsa,2.ra+b,
gymn.: IIg,Ig,6.+7.kl.

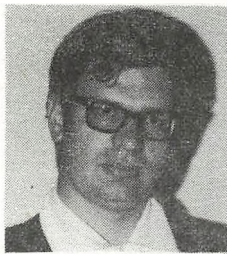
Lekt. Wohlfahrt Andersen,
klsl.: IIIsb,
tysk: IIIsb,IIIsa,Isb,3.r.

Adj. Karen Fanø,
klsl.: IIIIsb,
eng.: IIIIsb,IIIsa,7.kl.,
fransk: IIIIsa,IIImx,IIIsa.

Adj. Fischer Hansen,
klsl.: IIIIsa,
dansk: IIIIsa, IImy, Isb,
tysk: IIIIsa.

Adj. Sloth Jensen,
klsl.: IIIImx,
mat.: IIIImx, IIsa, IIsb, Isb,
fysik: IIIImf.

Adj. Hans Hansen,
klsl.: IImy,
hist.: IIIIbx, IImx, Isb, Imx, 2.ra.
dansk: IImy, IImx,
oldtidsk.: IImx.

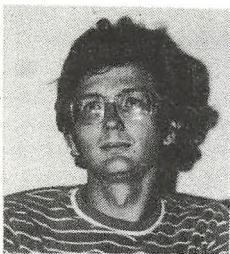
Lekt. Normann Jørgensen,
rel.: IIIIbx, IIsa, IIsb, IImx, IImy
latin: IIsa, Isa, 2.ra+b,
oldtidsk.: IIsa, IImy, Isa, Imy.

Adj. Per Jensen,
klsl.: IImx,
mat.: IImx, Imx,
fysik: IImk, Imy.

Adj. Krarup-Christensen,
bio.: IIIIsa, IIIIsb, IIIImx, IIIImy,
geo.: IImx, IImy, Isa, Isb.

Adj. Krogh-Madsen,
 klsl.: Imx,
 dansk: IIIbx, Imx,
 eng.: Isb, Imy, 6.kl.

Adj. Hvidtfelt Nielsen,
 klsl.: Imy,
 dansk: IIsa, Imy, 1.r,
 hist.: IIImy, IIsa, Imy, 2.rb.

Lekt. Carsten Levinsen,
 klsl.: Isa,
 hist.: IIIIsa, IIsb, IIImy, Isa, 3.r, 7.kl.,
 gymn.: IIIIg, IIg, Ig, 2.r, 1.r.

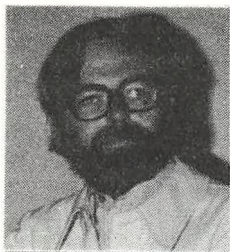
Adj. Mads Nielsen,
 klsl.: 7.kl,
 dansk: IIsb, Isa, 3.r, 2.rb,
 eng.: Isa, 2.ra.

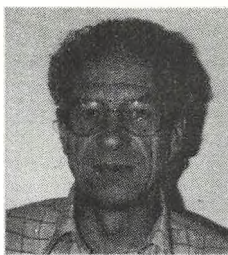
Adj. Anker Nielsen,
 klsl.: IIsa,
 eng.: 3.r, 1.r,
 fransk: IIsa, IIImy, Isb, Imy.

Adj. Gert Olsen,
 klsl.: 1.r,
 fysik: IIIImk, 1.r, 7.kl,
 kemi: IIIImk, IIImk, IIImf, Imx, Imy.

Lekt. Kristian Olsen,
klsl.: Isb,
fransk: IIsb, Imx, 3.r,
latin: IIsb, Isb,
oldtidsk.: IIsb, Isb, Imx,
hist.: 6.kl.

Gymn.ovl. Tage Aamodt,
klsl.: 2.r,
bio.: 3.r, 2.rb, 1.r, 6.+7.kl,
geo.: 3.r, 2.r, 1.r, 6.+7.kl.

Adj. Jens Trandum,
mat.: 6.kl, Isa,
fysik: IImf, Imx, 3.r, 2.ra+b.

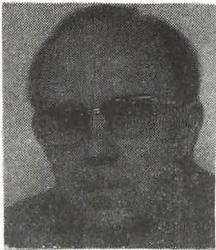
Lærer Lise Casmose,
specialundervisning.

Gymn.ovl. Guðrun Aamodt,
dansk: 2.ra, 6.+7.kl,
tysk: 1.r,
eng.: 2.rb.

Sløjdlærer Bent Illum,
sløjd: 2.rb, 1.r, 7.kl.

Provst V. Krarup-Hansen,
rel.: 1.r,

Stud. mag. Marianne Olsen,
rel.: 6.+7.kl,
fransk: IIIbx,IIImy.

Kunstmaler Vincent Larsen,
formn.: IIIg,IIg,2.r,6.kl.

Gymnastikl. A. Steffensen,
gymn.: IIIg,IIg,Ig.

Sløjdlærer Mogens Niss,
sløjd: 2.ea,1.r,6.kl.

Timelærer Søren Tuxen,
musik: IIIg,IIg,Ig,6.+7.kl.

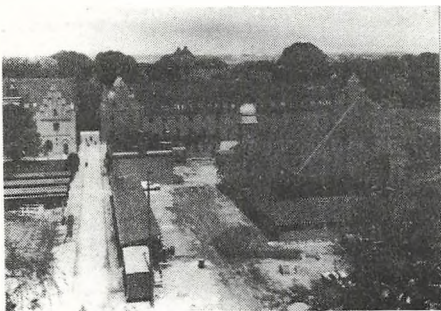

Provst A. Olesen,
rel.: IIIsa,IIImy.

DET NY BYGGERI - TYNGDEPUNKTET FLYTTET.

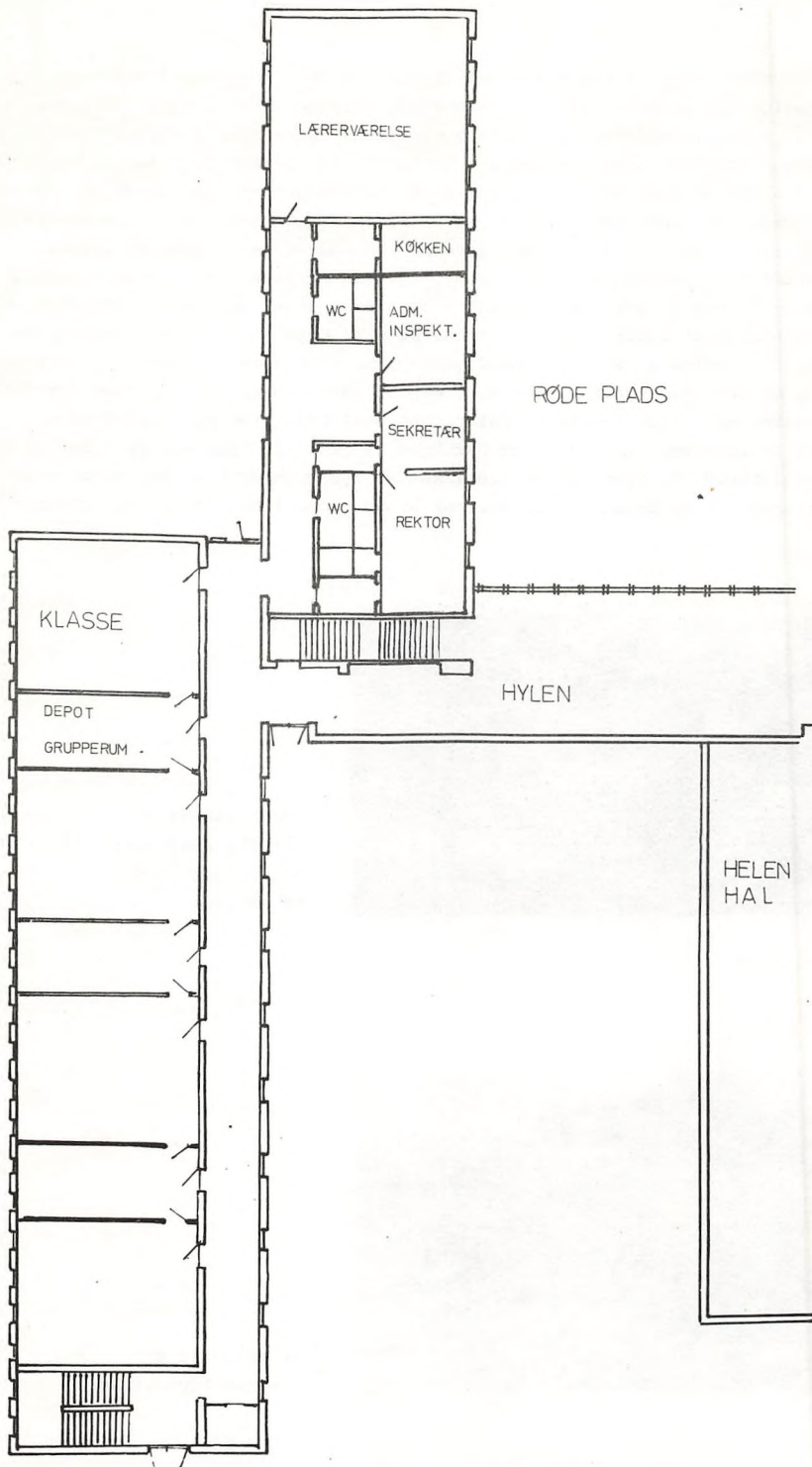
Wohlfahrt Andersen, studielektor og pædagogisk kontakt i byggesager, giver på opfordring en karakteristik af sidste fase af skolens nybyggeri.

Med det nye skoleårs begyndelse har Herlufsholm nu taget sidste del af nybyggeriet, der har været siden 1967 da man startede med gymnastiksal, Egtmontgården og Vuen, i brug med den bygning som officielt har navnet Store Klassefløj; det vil nu være op til diplo og diple at finde på et bekvemmere, mere mundret navn. Store klassefløj rummer 8 faglokaler på hver ca 60 m². Fagene dansk, tysk, engelsk, fransk får hver et; religion, oldtidskundskab og latin deles om et; matematik får to. Desuden bliver der et sproglokale hvor der - når midler dertil måtte være disponible - tænkes indrettet et sproglaboratorium med 24 elevboxe. Ved siden af de egentlige undervisningsrum er der hjælperum, i alt 6, hver på ca 30 m², der med reoler og skabe dels giver gode depotmuligheder for de enkelte fag, dels kan inddrages i undervisningen af mindre elevgrupper.

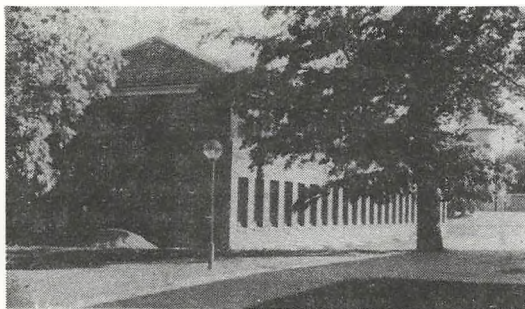

Før sidste fase: Hvor nybyggeriet nu ligger var Gamle Gal, brændeskure og cykelskure, her set fra vandtårnet.

Samtidig bevirker færdiggørelsen af den ny fløj, at Lille Klassefløj kan overtage de funktioner som oprindeligt var tiltænkt den: Det ny lærerværelse som indtil nu gennem flere år har måttet bruges som klasseværelse for 3. g, er nu endelig taget i brug som lærerværelse, hvad der nok kan være brug for med det store lærerkollegium skolen efterhånden har (25-26), hvoraf adskillige bor uden for skolen og derfor har brug for gode arbejds- og opholdsrum i mellemtimer. I forbindelse med lærerværelset, på samme gang, har nu rektor og inspektør taget nye kontorer i brug. Førstesalen af Lille Klassefløj vil fortsat rumme et dansklokale samt biblioteket. Her sker ingen ændringer. Dog er det ikke mere nødvendigt at bruge bibliotekets forstue som fast undervisningslokale.

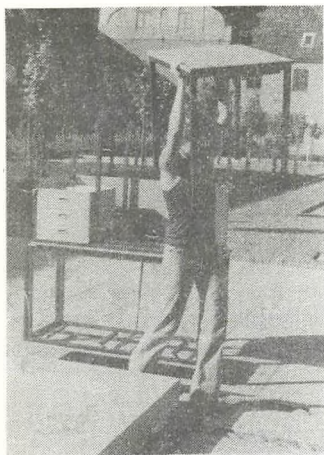
Med ibrugtagningen af Store Klassefløj vil skolens tyngdepunkt rykke herover. De nye faglokaler er beregnet på gymnasieundervisning, dvs at gymnasieleverne vil flokkes i to klassefløje og i frikvartererne i Helenhallens foyer, "Hyllen", samt på Røde Plads hvor træer, blomster, bænke (!) og plasken fra springvand (?) også vil skabe et godt udendørs miljø på højde med det man forlængst har fornemmet indendørs, med mindre den lille ny baggård mellem Helenhal og Store Klassefløj bliver endnu mere attraktiv for eleverne. Den har gode muligheder derfor. Vi venter os virkelig meget af alt det ny. Men Herlufsholm er ikke bare det ny; det er - og endda først og fremmest - også det gamle. Og det er vigtigt at det ikke glemmes; at derfor mulighederne i de gamle bygninger, hvor udrykningen af gymnasieklasserne giver bedre plads, udnyttes på bedste måde når der er brug for det og chance gives. Her tænkes ikke mindst på biologiundervisningen der længe har ønsket mere tidssvarende lokaler. Men også både træ- og metalsløjf har i de sidste år placeret sig stærkt og har krav på at blive hørt når de beder om bedre arbejdsforhold. Så selv om den fremvækst af nye bygninger vi har været vidne til i de senere år nu er slut, vil der nok længe endnu finde ombygningsarbejder sted

Store klassefløj,
set fra nord-vest
- allerede en del
af miljøet

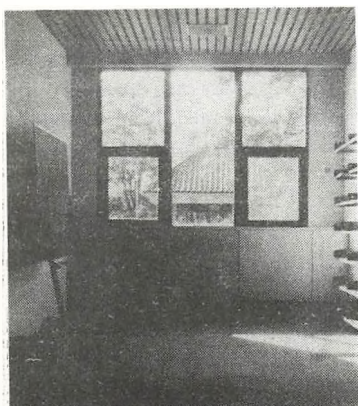
set fra syd-øst
- endnu byggeplads.

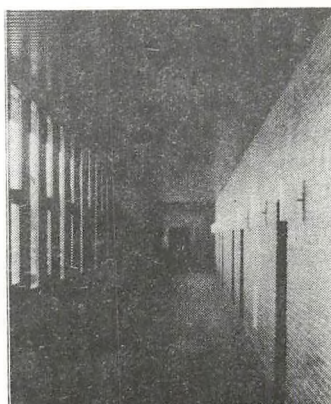
Travlhed før skoleåret
begynder. Jacob Normann
(2.g) og Claus Levinsen
('72) bruger musklerne
ved indflytning i ny-
bygningen.

på skolen og håndværkerne vil være i gang når eleverne mødes.
Spændende i denne sammenhæng når vi taler om gammelt og nyt er også om arkitekt
Stærmosen vil gennemføre sin oprindelige idé om at skabe den nødvendige forbindel-
se - også rent visuelt - mellem den gamle del af Herlufsholm med kirken og klo-
sterbygningen, og det ny ved at lave en port i Skolebygningen der hvor Vylen nu
er. Vi får se.

Grupperum, placeret i nær forbindelse med
klasseværelse, giver mulighed for variere-
de undervisningsformer.

Stilhed før stormen

VED ORDINÆRE REJSEWEEKENDS OG FERIER

Bustransport: Afg. Herlufsholm ca. 14,15 - Ank. Kbh. Hovedbanen ca. 15,45
- - - - - Ank. Korsør til forbindelse Fyn-Jyll.

Afg. Kbh. Hovedbanen 19,30
- Korsør afpasset efter forb. Nyborg-Korsør.

Bliver en dipel forhindret i at nå tilbage til skolen inden sengning efter rejse-
lov, bedes dette altid meddelt sovesalslæreren snarest muligt.

EKSTRA REJSELOV

kan tildeles efter skriftlig henvendelse til Rektor senest torsdag i 2. frikvar-
ter. Med skolens weekendordning vil det dog være en selvfølge at hveranden lørdag-
mandag respekteres som fulde arbejdsdage.

I forbindelse med diples hjemrejse til udlandet ved efterårs- og juleferie mod-
tager skolen ofte forespørgsler ang. forlænget ferie. Som hovedregel kan anføres
at udlandsdanske kan påregne at få skolefrihed til ud- og hjemrejse, således at
diplene vil få den samme ferieperiode i sit hjem som kammerater bosat i Danmark.

OPHOLD PÅ SKOLEN I REJSEWEEKENDS

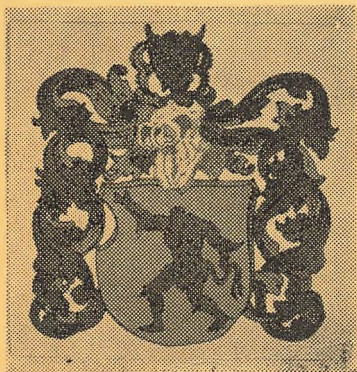
kan arrangeres hvis en dipel er forhindret i at komme til eget eller andet pri-
vat hjem. Skolen anser det dog for det bedste for diplene at få den afveksling
rejseweekends kan give, og gør opmærksom på at en dipel i de lange rejseweekends
let kan blive uden selskab af jævnaldrende på skolen, ligesom skolen ikke vil
kunne etablere specielle beskæftigelsesarrangementer.

BESØG HOS KAMMERATER

Ofte inviteres diple til hinandens hjem; skolen værdsætter i høj grad denne gæst-
frihed. Vi beder dog både værtshjemmet og den inviteredes hjem (for så vidt gæl-
der weekends eller ferier) bekræfte arrangementet ved henvendelse til sovesalslæ-
reren.

AUGUST		SEPTEMBER		OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER		JANUAR	
F 1	M 1	38	O 1	L 1	FORELDREMO-	M 1	48	T 1	nyttår	1	
L 2	T 2		T 2	S 2	DE FOR REALSKE	T 2		F 2			
S 3	O 3		F 3	M 3	45	O 3		L 3			
M 4	32	T 4	L 4	T 4		T 4	KOMEDIA-	S 4			
T 5	F 5		S 5	O 5		F 5	BAL	M 5	2		
O 6	L 6		M 6	41	T 6	L 6	REJSE-	T 6			
T 7	S 7		T 7	F 7		S 7	WEEKEND	O 7			
F 8	M 8	37	O 8	L 8	REJSE-	M 8	50	T 8			
L 9	T 9		T 9	S 9	WEEKEND	T 9		F 9			
S 10	O 10		F 10	M 10	48	O 10		L 10			
M 11	33	T 11	L 11	T 11		T 11		S 11			
T 12	F 12		S 12	O 12		F 12		M 12	3		
O 13	L 13	REJSE -	M 13	42	T 13	L 13	FORELDREMO-	T 13			
T 14	S 14	WEEKEND	T 14	F 14		S 14	DE FOR GYMN	O 14	TROLLEFEST		
F 15	M 15	38	O 15	L 15		M 15	51	T 15			
L 16	T 16		T 16	S 16		T 16		F 16			
S 17	O 17		F 17	M 17	47	O 17		L 17	REJSE -		
M 18	34	T 18	L 18	T 18		T 18		S 18	WEEKEND		
T 19	F 19		S 19	O 19		F 19		M 19	4		
O 20	L 20		M 20	43	T 20	L 20		T 20			
T 21	S 21		T 21	EFTERÅRS-	F 21	S 21		O 21			
F 22	M 22	39	O 22	FERIE	L 22	REJSE -	M 22	52	T 22		
L 23	FUGLESKYD.	T 23	T 23		S 23	WEEKEND	T 23	JULFERIE	F 23		
S 24	O 24		F 24		M 24	48	O 24		L 24		
M 25	35	T 25	L 25		T 25		T 25	Juledag	S 25		
T 26	F 26		S 26		O 26		F 26	2. juledag	M 26	5	
O 27	L 27	REJSE -	M 27	44	T 27		L 27		T 27		
T 28	S 28	WEEKEND	T 28		F 28		S 28		O 28		
F 29	M 29	40	O 29		L 29		M 29	1	T 29		
L 30	REJSEWEEKEND	T 30	T 30		S 30		T 30		F 30	REJSE -	
S 31			F 31				O 31		L 31	WEEKEND	

Omslagets forside:

Sådan så en discipel ud på Møster Pouls tid
Tegningen sidder med andet keramisk på in-
dersiden af bindet om en håndskrevet sangbog i
Herlufsholms bibliotek og er utvivlsomt udført
af en anden discipel, som ikke har koncentreret
sig om sangundervisningen. Bogen har været i
brug fra o. 1600 mange år frem, men dragten
daterer drengen til slutningen af 1620'erne.